

Handelsonderneming Boeke en Huidekoper

(Door: Nico van der Lee; uit: Perfinpost nr. 133, sept. 2020)

Boeke en Huidekoper was geen fabrikant van werktuigen maar een handelsonderneming met een scala aan werktuigen (en merken).

Het bedrijf is opgericht in 1867 en had buiten de hoofdvesting in Haarlem ook vestigingen in Leeuwarden, Groningen, Zwolle, Assen, Schagen en Goes en heeft zeker tot in 1975 bestaan.

Afb. 1: herdenkingsplaquette ter herinnering aan het 75-jarig bestaan in 1942.

Afb. 2: Briefhoofd van de firma uit 1903

Het bedrijf was in Haarlem gevestigd aan Spaarndamscheweg 180. Op die plaats langs het Spaarne is nu Bouwcenter Filippo gevestigd.

Afb. 3: Bouwcenter Filippo aan de Spaarndamscheweg

Het bedrijf hield zich bezig met werktuigen voor landbouw, zuivel en electrotechniek. Dat blijkt ook duidelijk uit de gevonden advertenties en afbeeldingen.

Afb. 4: landbouwtractoren van Boeke & Huidekoper

Advertentie in de Leeuwarder Courant van 22 mei 1868:
Bestelling van hooischudders van de merken Howard, Ashby en Bobby. Bij de bestelling dient men rekening te houden met de breedte van de damhekken, daar de hooischudders gemaakt worden van 7, 7,5 en 8 Engelsche voeten breedte. Tevens stalen hooiharken en mestvorken en hooiharken op voorraad.

Afb. 5: een busje van Boeke & Huidekoper met een tractor erop

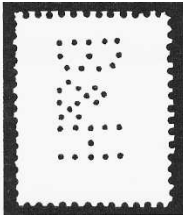
Catalogus Landbouwwerktuigen 1916, Boeke en Huidekoper **'Die vroeg koopt, koopt goedkoper dan hij, die uitstelt'**: Ploegen, grondbewerkingswerktuigen, zaaimachines, maaimachines, hooibewerkingsmachines, motoren, dorsmachines, graanmaalmolens, melkemers, enz.

Adverteerde in 1938 in het Fries Landbouwblad met mestverspreiders.

Catalogus 1964 BOEKE landbouwwerktuigen: Grondbewerkingswerktuigen, weideslepen, gierpompen, Standard (zelfladende) wagens, kunstmeststrooiers, zaaimachines, rijendunners, pootmachines, hooischudders, sorteermachines, aardappelrooimachines, e.a.

Afb. 6: Ook op hedendaagse shows kom je materiaal van deze firma tegen: dorskast op boerderij Groot Zandbrink tijdens de Hooiday 2018. Dorskas van de firma Boeke en Huidekoper, aangedreven door een Nuffield Universal tractor

Afb. 7: de perfin B&H

Deze perfin is van het type POKO. De perforatie werd niet aangebracht door enkelvoudige of meervoudige losse perforator maar door een machine zoals hieronder afgebeeld.

Afb. 8: een POKO-machine

POKO staat voor POrtoKOntroll. Het is een machine waar tot 7 rollen met postzegels met dus verschillende waarden in geplaatst konden worden. De kast was afgesloten en slechts het hoofd van de administratie had daarvan de sleutel.

Degene die de machine bedient kan instellen van welke rol (dus welke waarde) een zegel geplakt moet worden. Door een draai aan de slinger rechts werd één zegel van de geselecteerde rol geperforeerd, gesneden en direct op de klaar liggende brief geplakt. De machine telde het gebruik per rol. Op deze wijze kon iedereen de machine bedienen maar was slechts één persoon verantwoordelijk voor het gebruik van de zegels.

Afb. 9: vijf B&H-poko's met gelijke stand van de perforatie

De stand van de perforatie in de zegel is dan ook (bijna) altijd gelijk, immers de rol heeft een vaste stand en het perforatieblok heeft ook een vaste stand. Tenzij...

De POKO machine is binnen Nederland de aanleiding geweest dat wij ook rolzegels kennen. Om de POKO machine te voeden met zegels kwam bij de Post het verzoek van rollen met postzegels binnen.

De rollen werden gemaakt door vellen in stroken te scheuren en die vervolgens met behulp van een stukje van de velrand aan elkaar te plakken tot één lange rol. Deze lassen vinden we nu nog terug op sommige zegels.

Afb. 10: zegel met rechts onderaan een las

Ook kwam het voor dat bij het maken van de rol één, enkele of alle stroken op z'n kop werden verplakt. Gevolg daarvan was dat er een aantal zegels met een kopstaande perforatie ontstonden.

Afb. 11: voorbeeld van kopstaande perforatie

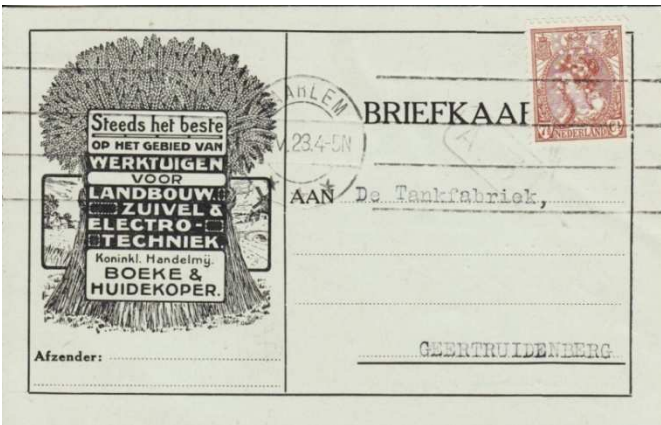
Binnen de POKO machine was de afstand tussen het perforatieblok en het snijmes een lengte van 6 zegels. Daaruit is af te leiden dat bij het inzetten van een nieuwe rol de eerste zes zegels geen perforatie bevatte.

Het volgende briefdeel (zie afbeelding 12) bevat een POKO, dat is duidelijk te zien aan de snijkanten aan de onder- en bovenkant.

Verder is het stempel HAARLEM aanwezig en dit bedrijf is het enige bedrijf in Haarlem geweest dat een POKO machine heeft gebruikt. En de afstempeling valt in de periode dat Boeke en Huidekoper hun POKO machine hebben gebruikt, het stempel is van 1928 en van het bedrijf zijn POKO's terug gevonden van 1921 t/m 1930. Dit betreft dus waarschijnlijk een POKO van de eerste zes zegels van een rol uit de machine van Boeke en Huidekoper; zekerheid is er echter niet.

Afb. 12: poststuk, waarschijnlijk afkomstig uit de POKO-machine van Boeke en Huidekoper

Afb. 13: posstuk met de poko B&H

Afb. 14: vroege raadfrankering van Boeke en Huidekoper

Bovenstaande en onderstaande roodfrankeringen bewijzen dat het bedrijf al vroeg in de jaren dertig is overgegaan op roodfrankering.

